

МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛДІ ҮЙРЕТУДЕГІ КОММУНИКАТИВТІК ӘДІС ПЕН ДІТТЕМНІҢ МАҢЫЗЫ

In this article is identified and analyzed the problems of studying the state language and also is defined the role of communicative methods and strategies in language learning.

Тілдің негізгі функциясы коммуникативтік функция екенін ескерсек, тілді үйренушілер үшін ең оңтайлы әдіс – коммуникативтілік әдіс екендігі даусыз. Шындығында, тіл қарым-қатынас жасау барысында өміршеңдік сипатқа ие болады. Қарым-қатынас жасау барысында қолданылған тіл ғана дамиды. Сол дамудың нәтижесінде ғасырлар бойы өмір сүреді. Ал коммуникацияға түспеген тіл біртіндеп өлі тілдер қатарынан орын алады.

Біздің ойымызша, үйренушілердің коммуникативтік қажеттілігі дегеніміз – тілді үйрену барысында қоғам сұранысына сай олардың алдына қоятын практикалық міндеттері мен мақсаттары, яғни тілді үйрену барысында байқалатын коммуникация кезіндегі зәрулік. Демек, тіл үйренушінің коммуникативтік қажеттілігі – бұл олардың тілді шынайы қолдануда білім, білік, дағдыны қалыптастыру барысындағы белсенділіктерінің ішкі қозғаушы күші. Үйренушінің коммуникативтік қажеттілігіне сай таңдалынып алынған оқу материалдары міндетті түрде олардың оқуға деген ынтасын қозғап, қызығушылығын туғызуы керек, мұның өзі оқу барысында кездесетін қиындықтарға төзе білуге дайын болуына көмектеседі. Бұл тілді үйрену үдерісінде маңызды жетістікке жетуге көмегін тигізеді. Сондықтан тіл үйрену мәселесі, алдымен лексикалық қордың болуын қажет етеді. Тіл үйренудің бастапқы деңгейінде қазақ тілінің бай лексикалық қорын түгел жаттап шығу мүмкін емес. Сондықтан оны тіл үйренушінің коммуникативтік қажеттілігіне қарай іріктей білу қажет. Ол сөздер күнделікті қажеттілікке сай қолданылатын тұрмыстық лексика және қызмет бабында қолданылатын кәсіби лексиканы қамтиды. Сондықтан тіл үйренушінің сөздігі әдеттегі екі тілдік сөздіктен гөрі тақырыптық лексемалар мен жағдаяттық сөйлесімдерді қамтығаны жөн.

Осы уақытқа дейін жарық көрген оқулықтармен мемлекеттік тілде еркін сөйлеп шығуға қол жеткізе алмауымыздың себебі неде? Әрине, мемлекеттік тілде еркін сөйлеп шығуға қол жеткізу – көп аспектілі жұмыс. Қоғам, орта, үйренушінің ынтасы, психологиялық мінез-құлқы, үйретушінің шеберлігі, педагогикалық такт т.т сияқты мәселелермен астасып жатқан бұл проблеманың бір ұшығы оқулықтарда жатқаны мәлім. Оқулық жазу оңай шаруа емес, бірақ бір оқулықты жазушы автордың не авторлар ұжымының тұжырымдамасы, ұстанымы айқын болуы қажет. Осы орайда екінші тілді үйрететін оқулықтың басты ұстанымы - коммуникативтілік қажеттілікті қанағаттандыру болуы тиіс. Өйткені қай жастағы адам болмасын екінші тілді коммуникация үдерісіне қатысу үшін үйренеді.